

Identificació de l'expedient

Informe ECO_224_2022 relatiu a l'expedient de sol·licitud de valoració d'impacte de gènere que el Departament d'Economia i Finances ha fet arribar a aquest Institut en data 20/07/2022, sobre Avantprojecte de llei del Codi de finances públiques de Catalunya i d'aprovació del llibre primer, relatiu a les disposicions generals.

Fonaments jurídics

1. Normativa bàsica sobre la igualtat de dones i homes i la transversalitat de la perspectiva de gènere
 - a) Els articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.
 - b) Els articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.
 - c) L'Estratègia per a la Igualtat de Gènere 2020-2025, full de ruta de la Comissió Europea per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.
 - d) L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.
 - e) La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.
 - f) La Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, estableix els principis i regula les mesures i els procediments per garantir i fer efectius el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial d'aplicació d'aquesta llei per raó de naixement o lloc de naixement; procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional; raça, color de pell o ètnia; opinió política o d'una altra índole; religió, conviccions o ideologia; llengua; origen cultural, nacional, ètnic o social; situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna; sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere; ascendència; edat; fenotip, sentit de pertinença a grup ètnic; malaltia, estat serològic; discapacitat o diversitat funcional, o per qualsevol altra condició, circumstància o manifestació de la condició humana, real o atribuïda.

	Doc. original signat per: Meritxell Benedí Altés 05/08/2022	Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 12/12/2025	Data creació còpia: 12/12/2022 15:40:03 Pàgina 1 de 6
		Original electrònic / Còpia electrònica autèntica CODI SEGUER DE VERIFICACIÓ 	

2. Normativa sobre l'informe d'impacte de gènere

- a) L'article 36.3.b. de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, estableix que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.
- b) L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i, en tot cas, els informes a què fa referència, entre altres, l'article 36.3.b. de la Llei 13/2008, precitada, tràmit intern que es dona per complert amb aquest document.

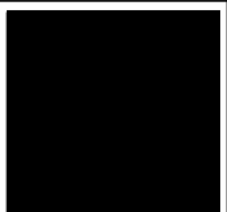
3. Normativa bàsica sobre l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge

- a) El principi vuitè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.
- b) La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).
- c) La Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, de l'any 2011, de la Direcció General de Política Lingüística.

Aquest document proposa una sèrie de solucions per evitar que aquests textos incloguin formes androcèntriques i generin disfuncions amb la normativa citada anteriorment. Es pot consultar en la següent ruta: [Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#).

4. Anàlisi material de la proposta

A Catalunya, el marc de referència per donar compliment al principi de la perspectiva de gènere a què fa referència l'article 41 de l'Estatut d'autonomia, el proporciona, per totes, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. Aquesta llei obliga els poders públics, amb caràcter general, a aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes de les seves polítiques i actuacions, reconeixent el valor que aporten dones i homes i aplicant de manera positiva els canvis necessaris per a millorar la societat i respondre a les realitats, les oportunitats, les necessitats i les expectatives dels dos sexes (Principi Primer de l'article 3).

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

També els obliga, amb caràcter particular, i en relació amb l'objecte d'aquest informe, al reconeixement del principi d'equilibri entre el treball de mercat i els treballs domèstics i de cura de persones (Principi Segon de l'article 3), així com a incorporar l'impacte de gènere en les lleis de pressupostos (article 17).

En aquesta XIV legislatura les polítiques d'igualtat es volen posar al centre de l'acció política per tal d'eradicar totes les desigualtats, discriminacions i violències. La voluntat és construir un país més just, més pròsper, més feminista, més verd i més lliure. Així com superar la crisi sanitària, social i econòmica i emocional provocada per la COVID-19 que agreuja les desigualtats preexistents en el si de la nostra societat. Per fer-ho el Govern vol trencar tots els sostres de vidre, eradicar tota forma de masclisme i de violència contra les dones i garantir el respecte a la diversitat. El Pla de Govern vol assolir la transformació feminista del país perquè és un imperatiu democràtic, i per tal d'aconseguir-ho el Pla proposa diferents línies d'actuació, entre les quals destaquen les següents:

- garantir la igualtat efectiva de dones i homes per assegurar una distribució equitativa i justa dels drets, els beneficis, les obligacions, les oportunitats i els recursos.
- promoure una economia basada en la justícia de gènere que garanteixi la democratització de les cures i l'equitat en els treballs.
- incorporar d'indicadors de gènere en els sistemes de seguiment i avaluació dels serveis, els programes i els pressupostos, per mesurar tant els resultats obtinguts com el seu impacte en l'eradicació de la desigualtat de gènere.
- obrir dades amb perspectiva de gènere.

D'acord amb les teories de l'economia feminista (per totes, Dra. Cristina Carrasco) de manera global, la ciència econòmica no considera com objecte del seu estudi la perspectiva de gènere, és a dir, la possibilitat que el comportament econòmic de dones i homes sigui diferent com a conseqüència dels diferents rols que socialment se'ls assigna. Tampoc no aborda sistemàticament la producció domèstica; només es consideren econòmics els béns i serveis que es destinen a la venda i, per tant, els que tenen un preu de mercat. Les activitats domèstiques i de cura de persones dependents, tradicionalment i majoritàriament realitzades per dones, són béns i serveis que es queden sense contraprestació i pel fet de no ser retribuïdes queden fora de l'estudi i gestió en l'economia.

La política econòmica des d'una perspectiva de gènere planteja dubtes entorn de l'acceptabilitat de la pràctica econòmica, no perquè l'economia sigui en general massa objectiva, sinó tot el contrari, perquè no és suficientment objectiva. Diverses perspectives parcials i plenes de prejudicis sexuals, particularment masculins sobre el tema, models, mètodes i pedagogia, han estat mal percebudes com imparcials i asexuals en l'economia. Tradicionalment, les activitats masculines han estat el centre d'aquesta matèria. L'anàlisi feminista de l'economia comença amb la premissa bàsica que l'economia, com tota altra ciència, es construeix socialment.

Així, la societat s'articula a partir d'un binomi indestruïble: treball productiu i treball reproductiu. L'un es quantifica i se li atorga valor. L'altre és invisible i no té valor reconegut. L'un ha estat tradicionalment realitzat per homes i per dones. L'altre, gairebé en exclusivitat, per les dones. Hi ha hagut una mena de pacte de silenci que ha fet invisible el treball de reproducció i les seves múltiples i diverses activitats, ignorant qui el feia i les condicions en què es feia i es fa. Queda

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

molt per dir i sobretot per fer sobre el problema del treball no remunerat. Com ha assenyalat Maria de los Àngeles Durán en l'estudi que ha dirigit sobre *El treball invisible als comptes de la nació*: "La part visible i analitzada habitualment pels analistes és només un terç del volum real de la producció. En la part visible hi ha poca empremta del treball de les dones, però en la part invisible (...) la contribució de les dones és majoritària. Si el treball no remunerat fos valorat de manera similar al remunerat, el Producte Interior Brut espanyol augmentaria per damunt del 100%".

Des de la política i l'economia s'ha tendit tradicionalment a ignorar i invisibilitzar el treball domèstic i de cura. Posar fi a la invisibilitat d'aquest treball significaria reconèixer i donar valor a la important participació de les dones en l'activitat de sostenibilitat social i econòmica que, alhora, possibilita el funcionament no només del mercat sinó també de la vida, permet taxes de benefici superior i manté uns determinats nivells de benestar i qualitat de vida. En una societat en la qual la participació en el mercat laboral remunerat és el mitjà principal per a adquirir drets i deures, és a dir, ciutadania plena, una menor participació de les dones en aquest sector, o el fet que les seves activitats no estiguin reconegudes com a treball, constitueix un obstacle important per al reconeixement dels seus drets i el desenvolupament de les seves potencialitats.

Donat que si bé el desenvolupament de l'Estat del benestar ha contribuït a millorar la protecció de les persones i en especial aquelles en situacions de major vulnerabilitat, en bona mesura aquesta protecció continua molt lligada als drets adquirits mitjançant la participació al mercat de treball remunerat i, per tant, essent un assumpte que recau sobretot en els mateixos individus i famílies; les dones estan molt més desprotegides que els homes. Les transferències econòmiques - enteses com a drets socials - es distribueixen segons mèrits sobretot en el mercat laboral i no segons criteris de ciutadania universal i aquestes transferències, com dèiem, reconeixen bàsicament les aportacions en treball de mercat, però el treball domèstic i de cura no hi està reconegut. Les dones també afronten sovint major precarietat laboral, disposen de menor nivell d'ingressos, tenen majors dificultats per a accedir a càrrecs de comandament i alhora dediquen més temps a atendre necessitats d'altres persones. Conseqüentment, solen tenir major risc de pobresa, menys accés a la protecció social i accés a pensions més baixes, i menor capacitat d'estalvi.

Aquesta situació planteja la necessitat que la política econòmica de Catalunya s'analitzi des d'una perspectiva de gènere que integri les polítiques d'igualtat d'oportunitats a la pràctica mitjançant la integració de la perspectiva de gènere en el marc de les finances públiques. Això implica:

a) l'anàlisi i aplicació de l'Estat de benestar des d'una perspectiva de gènere: el treball domèstic i de cura no remunerat i l'Estat de benestar davant la pobresa i la desigualtat.

b) l'anàlisi i aplicació de la política fiscal des d'una perspectiva de gènere: la individualització dels drets socials i fiscals com objectiu d'una política d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

c) l'avenç i la innovació en la pressupostació amb perspectiva de gènere, per aplicar la transversalitat del gènere en el procés d'elaboració, seguiment i avaluació dels pressupostos: realitzar un anàlisi dels pressupostos basats en el gènere, incorporant la perspectiva de gènere a tots els nivells del procés pressupostari i en l'assignació i distribució dels recursos amb la finalitat de promoure la igualtat de gènere.

Tots aquests elements, entre d'altres, es consideren aspectes clau des de la perspectiva de gènere interseccional que s'han de recollir en el Codi de finances públiques de Catalunya.

Conclusions

D'acord amb tot el que s'ha dit, es formulen les següents aportacions de millora al projecte presentat a informe en els termes següents:

PRIMERA. Des d'un punt de vista formal, tot i la bona redacció de l'avantprojecte de llei, cal modificar-hi un terme androcèntric:

- On diu "el deutor" hi ha de dir "**la persona deutora**".
- On diu "el creditor" hi ha de dir "**la persona creditora**".
- On diu "mitjançant ordre del titular del departament" hi ha de dir "**mitjançant ordre del o de la titular del departament**".
- On diu "dels creditors legítims" hi ha de dir "**de les persones creditores legítimes**".

SEGONA. Des d'un punt de vista material, i en aplicació del principi de transversalitat recollit al Principi Primer de l'article 3 de la Llei 17/2015, i que cal entendre'l en dos sentits: d'una banda, com el compromís que s'incorpori la perspectiva i el fer de les dones a totes les polítiques i actuacions de la Generalitat que es duuguin a terme; de l'altra, com a garantia que es promoguin mesures específiques adreçades a les dones per a tirar endavant accions positives dirigides a la igualtat des de totes les àrees de l'Administració de la Generalitat, es proposen les modificacions següents:

- Redacció alternativa de la lletra c) de l'article 121-2. Principis de l'administració de les finances, en els termes següents:

"c) Principi de transparència: la gestió de les finances públiques que es realitzin, en el marc dels pressupostos o d'altra naturalesa, ha de realitzar-se de forma transparent envers la societat i han de reflectir-se en els estats financers, contenint la informació suficient i adequada per permetre la verificació del compliment dels principis i regles que les regeixen, així com dels objectius que es proposen assolir. Cal facilitar l'accés i la consulta de la ciutadania a tota aquella informació, documentació i dades, **amb especial atenció al registre i l'obertura de dades amb perspectiva de gènere interseccional**, que siguin rellevants, de les actuacions realitzades, de manera que sigui entenedora i fàcilment accessible.

- Afegir una nova lletra, la i), a l'article 121-2. Principis de l'administració de les finances, en els termes següents:

"i) Principi d'igualtat de gènere: la gestió dels recursos públics que es realitzi, en el marc de la política fiscal, dels pressupostos o d'altra naturalesa, ha d'adequar-se a les situacions i necessitats específiques de dones i homes amb la finalitat d'avançar en l'eradicació de les desigualtats. En aquest sentit, s'ha de fer visible l'impacte diferenciat de l'assignació dels recursos sobre dones i homes, realitzar auditories de gènere sobre el compliment de la igualtat de gènere i donar a conèixer l'impacte de gènere interseccional

5

Doc. original signat per:
Meritxell Benedit Altés
05/08/2022

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 12/12/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUER DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
12/12/2022 15:40:03

Pàgina 5 de 6

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

dels pressupostos, els drets i les obligacions econòmiques de la Hisenda Pública i les polítiques fiscals aplicades i previstes en cada moment.

Així mateix, el departament competent en matèria de finances ha d'elaborar i difondre periòdicament estudis sobre el compte satèl·lit de la producció domèstica per mesurar la importància del treball domèstic i de cura de persones que queda fora de l'intercanvi monetari, com ara les tasques domèstiques, les voluntàries o les de cura de les persones dependents, és a dir, feines que incideixen directament en la qualitat de vida de les persones i que majoritàriament són portades a terme per dones. Els resultats d'aquesta comptabilitat ha de posar de manifest la importància d'aquestes tasques en relació amb riquesa que es genera en el mercat a Catalunya, per contribuir a la percepció i reconeixement social de la seva importància i l'equitat en el seu repartiment".

La presidenta